

dendam: Paul. de Castr. *ibi*, 2. *column.* *propè finem*, dicens esse menti tenendum. Alexand. 9. *column.* *num.* 34. Soc. *ibi* 8. *column.* *in fine* Cuman. *ibi fin.* *column.* *in medio.* Vincent. *ibi n.* 106. istam etiam conclusionem tenet Glossa *in leg.* *Una*, *Cod.* *uti possid.* *in glossa fin.* *in medio*, cum qua transeunt *ibi* omnes DD. istam etiam tenet Jacob. Butr. *in leg.* *Licet*, *Cod.* *eodem tit.* 2. *column.* *in medio.*

102 Secunda conclusio: Quando quis habet utramque possessionem in re immobili, & se absentat longè ex aliqua causa justa vel injusta, voluntaria vel necessaria amittit possessionem naturalem, & retinet civilem in animo: text. est *capitalis & expressus in leg.* *Clam possidere*. §. *Qui ad nundinas*. ff. *de Acquir. posses.* ubi dicit text. quòd si possessor ad nundinas profectus est, & alter ingressus est, efficitur possessor, & similiter absens retinet possessionem: ergo ingressus habet naturalem, & absens retinet civilem: Cujus verba sunt: *Qui ad nundinas profectus neminem reliquit, & dum ille à nundinis redit, aliquis occupavit possessionem, videri eum clam possidere Labeo scribit; retinet ergo possessionem is qui ad nundinas abit, & ibi notat Bart. & tota schola DD.* text. *in leg.* 3. §. *In amittenda*, *in fin.* *eodem titul.* *ibi: Sed & si animo solo possideas, licet alius in fundo sit, adhuc tamen possides.* text. notabiliter expressus *in leg.* *Si id quod*, §. *fin.* *eod.* text. *in leg.* 3. §. *Saltus*, *eod.* *itul.* text. *in leg.* 1. §. *Idcirco*. ff. *de Vi & vi arm.* *ibi: Admissi enim ei possessionem quam animo retinebat, & si non corpore*, text. *in leg.* *Licet*, *Cod.* *de Acquirend. posses.* *cujus verba sunt: Licet possessio nudo animo acquiri non potest*, text. *in §.* *Possidere*, *vers.* *Quin etiam*, *Instit.* *de interd.* text. *in leg.* 12. *in princ.* *itul.* 30. 3. *part.* Et ex ista conclusione, juncta prima conclusione superiori, infertur vera & notabilis declaratio ad ista jura: ut intelligantur, quando possessor civilis est longè absens: secus verò, si sit in conspectu rei, vel prope rem; quia tunc utramque possessionem retinet & conservat: & ita intelligit & declarat ista Raph. Cuman. *in dict.* §. *Qui ad nundinas*, 3. *column.* *post princ.* Lud. Rom. *ibi, in princ.* Jas. *ibi*, 2. *column.* *in princ.* Car. olim. *el.* 1. *de restit. spol.* 3. *column.* *propè finem.*

Et adde pro declaratione hujus conclusionis, quòd ista civilis possessio, quæ in absentia retinetur animo, amittitur modis sequentibus: Primo modo, si absens possessor civilis non sit admissus post reversionem per eum qui ingressus est, sed ei resistat: text. est *in leg.* *Si id quod*, §. *fin.* ff. *de Acquirend. possession.* *ibi: Eo usque possideamus donec revertentes nos aliquis repellat.* Secundò, si antequam interveniat resis-

tentia, ipse absens civiliter possidens animo desit possidere, quia suspicatus est posse repelli: text. est *in dict.* *leg.* *Si id quod*. §. *fin.* *ibi: Aut nos ita animo desinamus possidere, quod suspicemur repelli nos posse ab eo qui ingressus sit.* text. *in leg.* *Sed & si nolit*, *eod.* *itul.* *in leg.* 3. §. *Si quis nunciet*, *eod.* *itul.* text. *in leg.* 3. §. *Si quis autem*. ff. *de Vi & vi arm.* text. *in leg.* *pen. titul.* 30. 3. *part.*

Tertiò, si talis res ita sit occupata, quòd non sit possibilis vel verisimilis ejus recuperatio per absentem, propter maximam potentiam ejus qui ingressus est, vel ex qualitate rei, quia inexpugnabilis, vel ex qualitate loci, quia flumen aut mare ita rem occupavit, quòd in ea non potest dari usus: nam tunc statim absens amittit possessionem civilem, & similiter præsens amittit utramque, etiamsi animo nolit desinere possidere, & millies hoc protestetur: in expresso ita probat textus singularis *in leg.* *Cum unus*. §. *fin.* ff. *de Bonis autor. jur. posses.* *cujus verba sunt: Si propter naturam rei, veluti si pradium inundatum sit, aut propter latronum potentiam non potest possideri, rectè dicitur non esse quod possideatur*: text. *in leg.* *Quod meo*, §. *fin.* *in fin.* ff. *de Acquirend. possession.* *ibi: rursus si cum magna vi ingressus est exercitus, & cæ.* & ibi expressè notat Paul. Castrens. Imol. Cuman. & Alexand. facit text. *in leg.* 3. §. *Labeo*, *suprà*, *eodem titul.* & ibi tenet singulariter & melius quàm alibi Socin. 1. & 2. *column.* text. notabilis *in leg.* *Pomponius*, *in princip.* *eod.* *itul.* & ibi communiter DD. & probat expressè *lex* 14. *itul.* 30. 3. *part.* text. qui sic debet intelligi *in leg.* *Naturaliter*. ff. *de Usucapion.* ubi habetur, quòd per interruptionem naturalis possessionis interruptitur præscriptio, nam certè debet intelligi, quando ex interruptione naturalis possessionis interruptitur civilis, quia impedimentum est tale, quòd tollitur facultas & usus utendi re: secus verò aliàs, si simpliciter amittetur sola naturalis sine civili; quia non interrupteretur præscriptio, cum civilis possessio sit illa quæ causat præscriptionem: ita intelligunt & declarant illum textum DD. *ibi*, & Bart. *in leg.* 3. §. *Ex contrario*. ff. *de Acquirend. posses.* 2. *column.* *vers.* *Non obstat.* Cujus ratio subtilis est, quia possessio civilis ex dispositione juris retinetur animo, quando potest liberè uti re & possessione naturali: unde quando datur talis impotentia, merito & necessariò debet amitti, quia deficit fundamentum in quo possessio civilis insitebat: unde, licet ipse civilis possessor nolit animo desinere possidere, voluntas & protestatio ejus est nullius momenti, tamquam contraria actui naturali, & juris ordinationi; cum

talis animus videatur fundari super impossibili: & istam rationem ponit subtiliter Bald. *in leg.* *Licet*, *Cod.* *de Acquir. posses.* 2. *lectur.* *in finalib.* *verb.* Socin. *in leg.* 3. §. *Nerva filius*. ff. *eod.* 2. *column.* *vers.* *Tu considera*, juncto *vers.* *Ex quibus inferitur*, & ante eos Rosfred. *in libellis suis*, *in rub.* *de interd.* *unde vi*, 1. *column.* *num.* 2. confirmatur per *leg.* 1. §. *Quod si servus*. ff. *de Vi & vi arm.* ubi, si colonus, inquilinus, vel detentator expellatur de ipsa re, dominus qui per eos retinebat possessionem, illam perdit, licet sit ignorans, vel nolit animo desinere possidere; licet secus sit, si ipse dominus expellatur, & non detentator; quia ex quo non amittit naturalem, quam retinet per alium, non amittit civilem quam retinet per se; quia censetur accessoria & dependens ab illa naturali, & à facultate rem apprehendi: text. est *in leg.* 1. §. *Non alii autem*, *vers.* 1. *de Vi & vi arm.* & ibi Gloss. ordinaria, Bart. & communiter DD. de quo articulo latius infra dicetur.

Quarto modo, per longam absentiam ipsius possessoris civilis; quia si diu & magno tempore sit absens, amittit possessionem civilem, modò alius sit ingressus, modò non: Cujus ratio est, quia lapsu tanti temporis inducitur oblivio & animus non possidendi, ex quo causatur amissio possessionis: ita probat text. *in leg.* *Si de eo*. §. *Si forte*. ff. *de Acquirend. posses.* & ibi tenet Gloss. ordinaria Bart. & ibi Doct. *in leg.* *Si id quod eodem titul.* & ibi Doct. text. *in leg.* *Furtum*. §. *Fundi de usucap.* & ibi Gloss. Alber. & alii Doct. facit text. & ibi DD. *in leg.* *fin.* *Cod.* *Unde vi*: text. *in leg.* *Licet*, *Cod.* *de Acquirend. posses.* & ibi communiter DD. text. *in §.* *Quod autem Institur. de usucap.* & ibi Gloss. & notabiliter, & communiter doctem. Dubium tamen est inter DD. Quod sit istud longum vel magnum tempus, ut per lapsum ejus inducatur oblivio, & per consequens amissio possessionis? Et reperio varias & diversas opiniones: Nam aliqua Glossæ & DD. *in locis suprà allegatis* expressè tenent, quòd requiritur tempus decem annorum: & confirmari potest, quia dictio *diu*, & dispositio loquens *in longo tempore*, debet interpretari de tempore decem annorum, ut *in leg.* *Sicut fideicommissaria*. §. *Arist.* ff. *Qui & à quibus*, juncta Gloss. & communi expositione, & *in leg.* 1. & *per totum*, *Cod.* *de Longi temp. pras.* & *in leg.* 1. & *per tot.* *Cod.* *Quæ sit longa consuet.* & *in leg.* *Filius familias*, juncta Gloss. & communi opinione. *Cod.* *de Petit. hered.* facit etiam textus singularis & unicus in suo casu *in leg.* *Sine præfinito*. ff. *de Pœnis*, de quo textu aliàs in suo loco dixi: Aliæ verò Gloss. & DD. dicunt, quòd isto casu tempus sit arbi-

trarium, & relinquatur judicis arbitrio, qui debet considerare qualitatem rei, loci, & personæ: quam opinionem tenent plures Gloss. & scribentes *in dictis locis suprà citatis*: & tenet Innocent. & plures Canonistæ *in cap.* *Quærelam de election.* Tamen mihi placet ista opinio & concordia, quòd cum in hoc articulo tempus non sit à jure decisum, necessario tempus non sit arbitrium; sed in dubio, judex debet arbitrari tempus 10. annorum, per primum fundamentum cum ratione: & ita procedat prima opinio Glossarum & Doctorum tenentium hac parte: Si verò ex qualitate rei, loci, & personæ, debeat plus vel minus tempus sufficere, judex hoc arbitratur: & ita procedat secunda opinio aliarum Glossarum & Scribentium: Et in effectu ista fuit intentio Bart. *in dict.* *leg.* *Si de eo*. §. *Si forte*, 2. *column.* *de Acqui. poss.* Abbatis, & aliorum, *in cap.* *Vigilanti*, 2. *column.* *de Præscriptionib.* Fab. qui notabiliter loquitur, *in dict.* §. *Quod autem, de usucapion.* & in terminis istam concordiam ponit magistraliter Salyc. *in leg.* *Licet*, *Cod.* *Isto titul. penultim. column.* idem Salyc. *in leg.* 1. *Cod.* *de Servis fug. penultim. column.* Adde tamen, quòd si absens protestetur se nolle amittere possessionem per absentiam vel negligentiam, non amittit possessionem civilem etiam per lapsum 10. annorum, vel majoris temporis: quia cum illa amissio causetur ex oblivione & animo non possidendi, qui colligitur ex lapsu temporis, & istud cessat propter protestationem; ergo hoc casu non amittitur possessio: argumento text. *in leg.* *Qui aliena*. ff. *de Acquirend. hered.* ubi habetur, quòd ea quæ dependent ab animo, regulantur & declarantur per solam protestationem: sed civilis possessio est hujusmodi: ergo, &c. & in terminis reperio quòd istam sententiam & conclusionem tenet Joan. Faber. *in dict.* §. *Quod autem*, *Instit.* *de usuc.* 2. *column.* *in med.* *versic.* *Quid ergo si probat.*

Intellige tamen superiorem conclusionem, quæ habet, quòd per longam absentiam amittit quis possessionem civilem, quando res erat vacans, & in ea nullus ingressus est; vel si ingressus est, & occupavit naturalem possessionem vacantem, & absens sciat & negligat recuperare in modico & brevi tempore quo verisimiliter possit; quia tunc amittit civilem possessionem, quia suspicatus est se posse repelli: ita probat text. not. *in leg.* *Quamvis la*. 2. ff. *de Acquir. posses.* *ibi: Tandiu priorem possidere dictum est, quandiu possessionem ab alio occupatam ignoraret.* text. *in dict.* *leg.* *Quod meo*, §. *fin.* facit etiam text. cum materia *in leg.* 3. §. *Cum igitur*. ff. *de Vi & vi arm.* & in expresso per ista jura istam conclusionem & declarationem ponit magistraliter Bart.

in dict. leg. Si de eo. §. Si forte. ff. de Acquir. poss. 2. column. num. 4. & ibi Imol. Roman. Alexand. & alii DD. & hoc casu tempus erit omnino arbitrarium, argumento text. cum opinione & declaratione in leg. 3. §. Cum igitur. ff. de Vi & vi armat. & ita tenet & declarat Joan. de Imol. in dict. §. Si forte, & ibi notat Alexand. 2. column. num. 6. Salyc. in leg. Licet, Cod. eod. 7. column. num. 23. Hodie tamen in nostro regno decisum est, quod tali casu, si quis ingressus est rem alterius & eam occupavit per annum & diem, possessore presente & sciente, & non contradicente, talis possessor amittit utramque possessionem suam, & ingressus acquirit eam; & idem est, si aliquo tempore fuerit presentis, aliquo absens: ita expressè disponit lex 1. tit. 11. lib. 2. For. ll. & lex 1. tit. 13. lib. 3. Ordin. & l. 242. Styl. & lex 192. in eisdem ll. Styl. quæstio tamen proprietatis remanet salva, ut prædictæ leges dicunt & disponunt; & fortè illa decisio habuit originem ex text. in C. 2. versic. fin. Si de investitura inter dominum & Vassallum lis oriatur, in lib. Feud. ubi dicit, quod si quis habuerit aliquam rem tamquam feudalem per annum continuum, sciente & non contradicente domino, præsumitur rectè investitus, & debet defendi in possessione præstito juramento suo: quem text. ibi dicit in casu suo unicum Bald. pen. col. tenet etiam Bald. in cap. 1. de Controversia investitura, 2. col. in fin. & expressè in casu nostro, & sic in qualibet re possessa istam conclusionem & declarationem tenet Joan. Faber. in leg. Licet, C. de Acquir. posses. fin. col. idem Faber. in §. Quod autem Instit. de usucap. 1. col. illum etiam textum adducit in confirmationem Glossa in prædicta leg. 1. tit. 12. lib. 2. For. ll. in gloss. 3. & reputat eum singularem & tenet etiam Bald. licet illum textum non alleget, in leg. fin. Cod. de His qui à non domino manum. Adde tamen pro declaratione prædictarum legum regni, quod requiritur quod talis ingressus habeat rem per annum & diem cum titulo & bona fide: ita determinat prædict. lex 1. tit. 13. lib. 3. ordinament. unde data mala fide, vel data bona fide sed non dato titulo, vel data absentia possessoris civilis, non amittitur possessio civilis per annum & diem, sed debet servari jus commune, de quo supra dictum est; quia hoc casu remanet incorrectum. Item intellige, quando dominus vel adversarius, qui præterdit possessionem, antea possidebat, & hoc probat; quia tunc ex quolibet actu possessionis vel detentationis præsumeretur & probaretur possessio: argumento text. in leg. 1. & in leg. 3. & quasi per totum. ff. de Acquir. posses.

103 Ex quibus inferitur, quod utraque possessio,

tam civilis, quam naturalis perditur morte; & licet dominium, & omnia jura, tam personalia, quam realia transeant in hæreditatem jacentem, tamen non transit possessio, licet, postquam est quæsitæ, sit jus: text. est in leg. Cum hæredes instituti sumus addita hæreditate omnia quidem jura ad nos pertinent. Cujus ratio subtilis potest esse: Prima, quia dominium, vel jura realia & personalia, si amitterentur & efficerentur vacantia, essent occupantis & non reviviscerent: argumento text. in leg. 1. & per tot. de Acquir. rer. dom. & in leg. Si quis. §. Aream. ff. de Solut. & ideò lex fingit, quod transeat ex necessitate: possessio verò non habet istud conveniens, quia potest peti & consequi remedio proprietatis, scilicet rei vindicatione, vel remedio possessorio adipiscendæ quorum bonorum. Secunda; quia sicut in acquirenda possessione requiritur animus & voluntas possidentis, ita etiam in retinenda & conservanda possessione, ut supradictum & probatum est: sed per mortem cessat animus & voluntas possidentis; ergo perditur possessio, & non transit ad hæreditatem jacentem, nec ad hæredem: argumento text. in leg. Qui ad certum. ff. Locati, & ex hoc dicebat Bartol. in leg. Centessimis, §. fin. de Verb. obligat. quod si judex condemnavit aliquem in exilio ad libitum suæ voluntatis, expirat & finitur per mortem judicis: de quo dixi aliàs in materia debitorum. Dominium verò, & alia jura realia & personalia non amittuntur sola voluntate sine titulo vel causa, ut in leg. Si quis vi. §. Differentia. ff. de Acquirend. possession. ergo merito per mortem non amittuntur, sed transeunt in hæreditatem jacentem, & postea additione secuta, in hæredem. Et ista sunt subtilia & speculativa.

Item adde pro perfecta declaratione superioris conclusionis & materiæ, quod eo casu quo absens amittit possessionem civilem modis prædictis, statim possessio civilis acquiritur & consolidatur ipso jure habenti naturalem, etiam vitiosam: Gloss. est singularis & unica in jure in leg. Sed & si nolit. ff. de Acquirend. posses. quam ibi ad hoc notat & commendat Bartol. & communiter DD. notat etiam & commendat Bartol. in leg. 3. §. Contrario, 4. column. num. 11. eod. tit. & ibi Roman. penult. column. eodem tit. Alexand. ibi, 4. column. Vincent. 4. col. eam etiam dicit singularem Roman. in leg. Clam possidere. §. Qui ad nundinas fin. column. in fin. eod. tit. eam etiam dicit esse diligenter notandam Jas. ibi, fin. column. n. 69. Bald. in leg. 1. ff. de Rerum divi. fin. column. 46. quæst. n. n. 38. Bart. in leg. Ex asse. ff. ad Treb. in fin. in tantum,

tum; quod acquiritur & consolidatur possessori naturali ignoranti, ut dicit illa Gloss. & ibi Bart. & communis opinio. Nec obstat si dicas, quod nulla possessio potest quæri sine animo, ut in leg. 3. & in leg. Quemadmodum. ff. de Acquir. posses. cum simil. Quia respondeo, quod hic intervenit animus saltem implicitus; quia ex quo à principio habuit naturalem, ex tunc visus est velle habere civilem, & in eodem animo præsumitur semper perseverare: ita expressè respondet prædicta Glossa & ibi Bart. & DD. Istam tamen conclusionem Glos. & communem dupliciter declaro: Primò modo, quod possessio civilis consolidata non sit illamet civilis possessio quæ residebat in persona absentis; quia semper successor particularis vel universalis rei succedit in nova possessione creata in ejus persona, non verò in antiqua antecessoris, ut subtiliter & notabiliter dicam infra ista lege. Secundò, quando ex natura rei posset ingressus in ea habere utramque possessionem: secus si solam naturalem, ut si sit usufructuarius, emphyteuta, vel similis persona; quia tunc licet civilis possessor aliquo casu amittat suam civilem possessionem, naturalis possessor non acquirit eam; cum à principio nec ex post facto non habuit animum explicitum nec implicitum quærendi possessionem civilem in re, sed tantum naturalem: ita eleganter & subtiliter tenet & declarat Bart. in dict. leg. Sed & si nolit, in fin. & ibi sequuntur communiter DD. & tenet & sequitur Jas. in dict. §. Qui ad nundinas fin. column. in fine.

Ex quibus noviter potest inferri ad subtilem & notabilem quæstionem: Si duo vel plures sunt hæredes ex testamento vel ab intestato, quorum unus adivit suam partem, & missus est in possessionem ejus aliquo remedio possessorio adipiscendæ, & postea alter repudiet; quo casu ipso jure sine alia nova additione alia pars sibi accrescit; an similiter accrescat possessio, ut censeatur omnes partes possidere, ac si in omnibus apprehendisset possessionem? Et videtur quod sic: Primò quia actus possessionis adhibitus in parte rei virtualiter extenditur ad totam rem, ut in leg. 3. ff. de Acquirend. posses. Secundò quia actus adhibitus in aliqua re virtualiter extenditur ad partes quæ postea sibi accedunt vel accrescunt: text. est notabilis in leg. 4. ff. de Jure dot. text. in leg. penult. ff. Ut legat. nomin. caveat. text. in leg. 2. ff. Quorum legatorum, cum similib. Ergo ita dicamus hic, quod possessio & ejus virtus extendantur ad partem accrescentem. Tertio quia in successione prætoriana accrescit portio sine nova agnitione coram judice. Quarto quia in materia possessio-

Anton. Gomez, ad Legem Taur.

nis habet locum jus accrescendi, ut dicit Gloss. & communis opinio, in leg. Quod meo. ff. de Acquirend. posses. ubi habetur, quod possessio civilis amissa consolidatur cum naturali: Et in expressò, licet non ita benè fundet, istam sententiam & conclusionem tenet Curt. Jun. in leg. unic. Cod. Quando non peten. par. fin. column. num. 49. Sed contrarium & melius tenet Bald. 2. column. n. 3. Primò quia possessio consistit in facto. Secundò quia requiritur animus, quorum aliquod non intervenit in isto casu: & idem tenet Sebastianus Sapia penult. column. num. 63. quos ego sequor.

Advertendum tamen, quod maximus effectus 105 resultat ex hoc, quod ille absens retineat possessionem civilem in absentia vel presentia, vel illam amiserit modis prædictis, quia si illam retinet, numquam ingressus, qui rem occupavit etiam cum titulo & bona fide, poterit incipere præscribere; quia sine possessione non procedit præscriptio, ut in leg. Sine possessione. ff. de Usucap. & in regul. sine possessione de regulis juris lib. 6. cum similib. Sed civilis possessio est illa quæ causat præscriptionem, & non naturalis, & absens retinet possessionem civilem in animo: Ergo ingressus nullo modo potest præscribere; postquam ergo absens desinit possidere, incipiet ingressus possidere. Ex quo inferitur quod licet jura nostra simpliciter dicant, quod contra absentem præscribitur per viginti annos; tamen debent intelligi, amissa civili possessione per absentem, & quæsitæ ei qui vult præscribere: ita probat textus notabilis & subtilis in leg. 1. §. Per servum qui in fuga. ff. de Acquir. posses. ubi dicit, quod possidet quis servum existentem in fuga & absentia, & illum potest usucapere: Sed hoc non provenit mediante possessione naturali, quia illam amisit per absentiam; ergo necessario usucapit mediante civili, & per consequens nullo modo alius tertius possit usucapere eum, licet habeat titulum & bonam fidem & possessionem naturalem: quia aliàs efficerentur duo domini in solidum, quod est impossibile de jure, ut in leg. Si ut certo. §. Si duobus vehiculum. ff. Commodati, & in leg. Hæreditate. §. Pater. ff. de Castrens. pecul. & in leg. Marius. §. Duobus. ff. de Legat. 2. & in leg. Quod contra, §. unic. ff. de Regulis juris, & ad hoc illum textum in dict. §. Per servum qui fuga, licet non sic inductum, notat & commendat Bartol. Alberic. Imol. Paul. Rom. Aretin. Alexand. Jas. & communiter alii DD. probat etiam text. in leg. Servi filii, §. fin. ff. de Furtis, ibi: Quod enim videor possidere servum, ad usucapionem tantum mihi proficere Julianus scribit, text. in leg. In accessione. ff. de Divers. & temp. præscript. text. in l. Item ei præ-

tor. ff. *Ex quibus caus. major text. in §. Rursus Institut. de actio.* ubi, si absens causa reipublicæ præscribit rem præsentis, post reversionem datur contra eum restitutio: ergo in absentia præscripsit mediante civili possessione: & ibi expresse tenet & declarat Glossa ordinaria, Faber. Angel. Platea, & communiter DD. textus expressus & notabilis in leg. *A bona fidei possessore. ff. de Rei vind.* ubi habetur, quod si servus alienus fugerit a bonæ fidei possessore, & in absentia & fuga usuceperit, tenetur restituere domino; ergo talis bonæ fidei possessor usuceperit mediante sola civili possessione in absentia & fuga servi: & sic aperte probatur, quod sola civilis possessio est illa quæ causat usucapionem vel præscriptionem: & ad hoc notat & commendat ibi Bald. & alii DD. text. in leg. *Acquir. §. fin. de Acquir. rer. dom.* ubi dicit text. quod usufructuarius non usucapit vel præscribit, quia non possidet: sed ille possidet naturaliter, ut in leg. *Naturaliter. ff. de Acquir. posses. cum similib.* ergo de civili loquitur ille text. & sic illa requiritur in usucapione vel præscriptione, & non sufficit naturalis: & ad hoc illum text. notat & commendat ibi Gloss. ordinaria, Rainer. Alber. & communiter DD. text. in leg. *Nec fructuarium. Cod. de Usufruct.* & ibi Gloss. ordinaria Bald. Ang. Paul. & communiter DD. text. in leg. *Qui fundum. ff. de Usucap. pro emptore,* & ibi Gloss. & communiter DD. text. in leg. *Homo liber. §. fin. in finalib. verb. eod. titul.* & in expresso istam sententiam & conclusionem tenet Gloss. notabilis & ordinaria in leg. 2. §. *Ex contrario. ff. de Acquir. posses. in gloss. magn. prope finem, versic. Item secundum eos,* & ibi magistraliter Bartol. 1. column. num. 3, Rainer. in fin. Albert. 2. column. Imol. Paul. Roman. Aretin. Cuman. & notat ibi Alexand. 3. column. num. 5. Socin. 4. column. Jas. 6. column. numer. 21. Vincent. 4. column. num. 7. Gloss. in leg. *Si ut certo. §. Si duobus vehiculum. ff. Commo. in glos. magna, post princip. & ibi Bartol. fin. column. in fin. Paul. 2. column. num. 7. & alii DD. Gloss. in leg. Male agitur. Cod. de Præscrip. 30. vel 40. annor. in verb. Possidentibus & ibi DD. Gloss. in cap. Causam qua de præscript. in fin. gloss. & ibi communiter Canonist. Glos. clarior & expressa reputata singularis in hoc articulo in leg. 1. Cod. de Servis fugit. in gloss. magn. in fin. & ibi notat & commendat Bart. fin. col. Paul. de Castr. qui singulariter loquitur fin. col. num. 11. Jas. antepenultim. column. num. 44. & illam Glos. in materia reputat singularem Imol. in dict. §. Per servum, qui in fuga, 2. column. Rom. in dict. §. Ex contrario 2. column. glos. in §. Sed aliquando. Inst. de usuc. in gloss. fin. Gloss. in*

leg. 4. titul. 12. lib. 2. For. 11. in gloss. magn. 2. column. Istam etiam conclusionem tenet magistraliter Din. in regul. sine possessione de regul. jur. lib. 6. penult. fol. versic. *Solutio.* tutius & probabile Bartol. in leg. *Celsus. ff. de Usucap. 2. column. num. 12. & ibi Francis. Bald. n. 67. Alberic. & Angel. in leg. Sine possessione, eodem titul. de usucapion. Bald. & Angel. notabiliter in leg. Nemo, Cod. de Acquir. posses. 2. column. Bartol. in leg. 1. ff. de Acquir. posses. 3. column. num. 8. in definitione possessionis civilis. Francis. Bald. in tract. præscript. 3. part. 3. partis principal. quæst. 3. Faber. in §. Quod autem instit. de usucap. 2. column. post medium. Abb. in cap. Vigilanti, 2. column. num. 4. de Præscript. & ibi Felin. & DD. Et sic ista opinio est vera & communis, licet Jacob. Butr. expressè teneat contrarium in leg. *Nemo ambigit, Cod. de Acquir. posses. 1. column. in medio, vers. Modo quarto,* ubi dicit, quod utraque possessio tam civilis, quam naturalis requiritur ad causandam præscriptionem: & hoc potissimo fundamento, quia reperimus quod si possessio interrumpatur naturaliter, statim censetur interrupta præscriptio, ut in leg. *Naturaliter. ff. de Usucap.* Sed ille text. non obstat, quia debet intelligi quando per talem interruptionem naturalem amittitur utraque possessio tam civilis, quam naturalis: secus verò si sola naturalis possessio amittatur & remaneat civilis; quia ex ea sola potest causari præscriptio: & in terminis ita respondet Bart. in dict. leg. 3. §. *Ex contrario, 2. column. in fin. versic. Non obstat,* quod bene nota, quia est subtilius verbum quod reperiri potest in materia prescriptionum: & ita dicit Jas. in leg. 1. Cod. de Servis fugit. antepenult. column. numer. 44. Et si dicas, quid prodest possessori naturali, quod dominus in absentia amittat possessionem civilem, cum sua possessio naturalis non sufficiat ad præscribendum? Respondeo, quod statim ipso jure illa possessio civilis consolidatur cum naturali.*

Alius etiam maximus effectus resultat ex civili possessione: quia civilis possessio sola est causa acquisitionis fructuum; & jura, quæ dicunt, quod bonæ fidei possessor facit fructus suos pro cultura & cura, debent intelligi, quando habet civilem possessionem: ita est Gloss. singularis & ordinaria in leg. 3. §. *Ex contrario. ff. de Acquirend. posses. in glos. magn. prope fin. versic. Item quilibet efficeretur dominus fructuum,* quam ad hoc notat ibi Bald. 3. col. in princ. Paul. 2. column. n. 2. Imol. 2. column. in med. Rom. penult. column. Cuman. 4. col. Aretin. 5. column. num. 32. Alexand. 10. column. num. 24. Socin. 6. column. versic. *Tertio ex glos. colligitur. Vincent.*

cent. 8. column. num. 14. Jas. 9. column. n. 34. & est communis opinio DD. & ad hoc eam reputat singularem Bald. in leg. *Certum, 1. col. num. 2. Cod. de Rei vendit.* notat etiam & commendat Bald. in cap. 1. §. *Marchio, 1. column. num. 2. de His qui feud. dare pos.* Ex quibus infero, quod jura quæ habent, quod si quis habet & possidet rem alienam cum titulo & bona fide, facit fructus suos, & lucratur eos, ut in leg. *Bona fidei. ff. de Acq. rer. dom. in leg. Bona fidei. ff. de Usuris, in leg. Bona fidei, de verb. sign. in §. Si quis à non domino, Inst. de rer. div. debent intelligi & procedere, quando habet civilem possessionem, & non aliam. Item infero, quod domino vero possidente civiliter in absentia, emptor etiam bonæ fidei non lucrabitur fructus. Item infero, quod si possessor majoratus vendat rem alteri, qui habet eam titulo & bona fide; mortuo possessore, fructus pertinebunt successori, cum per istam Legem Tauri transeat in eum possessio tam civilis, quam naturalis, & non pertinebunt emptori & detentatori: Pro qua Gloss. & communi sententia facit text. in leg. *Qui scit. §. In alieno. ff. de Usuris, text. in leg. Si fur. in princ. ff. de Usufruct.* ubi dicit, quod si in fundo quis habet naturalem possessionem, quia est fructuarius, alius habet civilem, quia proprietarius; & quidam fur, vel alius tertius cum mala fide colligat & percipiat fructus, acquiruntur domino proprietatis civiliter possidenti, & non fructuario. Confirmatur, quia à pari procedunt præscriptio & acquisitio fructuum; ita tenet Glos. notabilis ordinaria in leg. 2. Cod. *Si quis ignor. rem minor. esse sine decreto Compar. in glos. fin. in princip. argumento text. in leg. Ubi lex. ff. de Usucap. & illam Gloss. propositam notabiliter allegat & communiter Socin. in dict. §. Ex contrario, & facit text. in leg. *Si ego. §. Partum. ff. de Pub. imò difficilius causatur præscriptio quam acquisitio fructuum, ut in leg. Bona fidei. ff. de Acquir. rer. dom.***

Limita tamen & intellige superiorem doctrinam & conclusionem, quando quis non perciperet fructus de voluntate domini: secus verò si aliàs habeat rem de voluntate ipsius domini; quia tunc acquirit fructus, modò habeat civilem possessionem, modò naturalem, modò nullam habeat possessionem: ut fructuarius, vel ille qui habet rem precario, vel colonus, vel inquilinus: text. est in leg. 1. & per totum. ff. & Cod. de Usufruct. text. in leg. *Julianus. §. Ex vendito, versic. Possessio. ff. de actio. empr. text. in leg. Si servus, la 2. §. Locati. ff. de Furtis, & per ista jura ita tenet Bart. in dict. §. Ex con-*

Anton. Gomez, ad Legem Tauri.

trario, 3. column. in princip. & ibi communiter DD. Bald. in cap. *Gravis, de restit. spol. 2. column.* Item adde, quod in tantum sufficit sola civilis possessio ad acquisitionem fructuum juncta bona fide, ut non requiratur titulus: ita probat text. notabilis in leg. 4. versic. *Post litem. ff. fin. regund. text. in leg. Sed si lege. §. Scire. ff. de Petit. hered. & in expresso istam sententiam & conclusionem tenet Gloss. notabilis & ordinaria in §. Si quis à non domino Inst. de rer. divis. in gloss. 2. in fin. quam ibi sequitur & commendat Faber. Bartol. Platea, & communiter DD. & eam reputat singularem Angel. de Aretin. 2. column. num. 2. & Christophorus, 1. column. in medio: similis Glos. est in §. 2. instit. de offic. jud. in glos. magn. in med. & ibi not. Ang. & alii DD. similis etiam Glos. est in leg. & ex diverso, in glos. magn. in medio. ff. de Rei vend. & ibi tenet Bartol. 2. column. num. 5. Angel. 2. column. & communiter alii DD. tenet etiam Bartol. in dict. leg. *Si lege. §. Scire, de petit. hered. & ibi communiter DD. Pet. Cin. & communiter DD. in leg. Certum. Cod. de Rei vend. Jas. in dict. §. Ex contrario, 11. column. num. 38. Nec obstat si dicas, quod non videtur posse dari bona fides sine titulo, argumento text. in leg. *fin. Cod. Unde vi. Quia ibi occupabat rem vacantem, quam sciebat sibi non pertinere, licet ignoraret cujus esset; sed in nostro casu præsupponimus, quod interveniat aliqua causa vel conjectura per quam credebatur esse suam: argumento jurium suprâ dictorum, & ita declarat Bartol. in leg. *Celsus, de usucap. 3. column. num. 17. Item ex istis infero, quod detentator rerum majoratus debet condemnari in fructibus, quia per istam l. Tauri. habet utramque possessionem. Secundò infero, quod mortuo possessore majoratus, fructus pendentes spectant ad solum successorem, tunc quia pendentes, tunc etiam quia est civilis possessor.****

Tertia conclusio: Quando quis habet solam naturalem possessionem sine civili, ut fructuarius, emphyteuta, conductor ad longum tempus, ille qui precario rogavit, vel similis persona; tunc illam possessionem naturalem retinet in animo, etiam si longè sit absens, & non amittit eam, nisi in casibus in quibus possessio civilis perditur: ita probat textus notabilis & subtilis in leg. 3. §. *Vii, frui. ff. de Vi & vi arm. ubi dicit, quod videtur fieri violentia fructuario qui erat absens, si non admittatur post reversionem: ergo aperte dat intelligere, quod possidebat in absentia, nam aliàs non competeret illud interdictum Unde vi; cum solum detur possessoribus per vim ejectis, ut in leg. 1. §. Hoc interdictum, & in §. de jectis, &*